

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

P/12/162
LPO-4101-04-12/2012

Poznań, dnia 5 lipca 2012 r.

**Pani
Agnieszka Brambor-Nolka
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Grodzisku Wielkopolskim**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (dalej „ustawa o NIK”), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła kontrolę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim (dalej „PCPR” lub „Centrum”), w zakresie sprawowania nadzoru nad działalnością warsztatów terapii zajęciowej oraz nad prawidłowością wykorzystania przez warsztaty środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej „Fundusz”). Kontrolą objęto lata 2010-2012 (do 31 marca).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 26 czerwca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie nadzór Centrum nad działalnością warsztatów terapii zajęciowej.

1. Na terenie powiatu grodzkiego, w latach 2010-2012 (do 31 marca), funkcjonowały dwa warsztaty terapii zajęciowej (dalej „warsztaty”): warsztat w Grodzisku Wielkopolskim, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Grodzisku Wielkopolskim (dalej „Stowarzyszenie w Grodzisku Wielkopolskim”) oraz warsztat w Rakoniewicach, prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Serce” w Rakoniewicach (dalej „Stowarzyszenie w Rakoniewicach”). Uczestnikami warsztatów było łącznie, w 2010 r. 80 osób, a w latach 2011-2012 (do 31 marca) - 85 osób. NIK zwraca uwagę, że wniosek o zwiększenie liczby uczestników warsztatu w Rakoniewicach rozpatrzył zespół, w skład którego nie wchodził psycholog i osoba posiadająca uprawnienia budowlane. Było to niezgodne z dyspozycją § 4 ust. 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej² (dalej „rozporządzenie”).

2. Umowy o finansowanie kosztów zorganizowania i działalności warsztatu ze środków Funduszu, powiat grodzki zawarł ze Stowarzyszeniem w Grodzisku Wielkopolskim w dniu 1 października 2003 r., a ze Stowarzyszeniem w Rakoniewicach w dniu 10 grudnia 1999 r.

¹ Dz. U. z 2012, poz. 82 ze zm.

² Dz. U. Nr 63, poz. 587.

Wysokość środków na działalność warsztatów, w latach 2010-2012, powiat grodziski określił w umowach³ ze Stowarzyszeniami oraz w aneksach⁴ do umów. Zarówno umowy, jak i aneksy zawarto jeszcze przed podjęciem przez radę powiatu grodziskiego uchwał w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz wysokości środków finansowych Funduszu przeznaczonych na ich realizację, na lata 2010-2012. Właściwą formą dla określenia wysokości środków na działalność warsztatów w danym roku, w myśl § 5 ust. 5 rozporządzenia, jest aneks do umowy, zawarty w terminie 14 dni od dnia przyjęcia przez radę powiatu uchwały w powołanym wyżej zakresie.

Na dofinansowanie działalności warsztatów, PCPR przekazało w latach 2010-2011 oraz zaplanowało na 2012 r. – środki Funduszu w łącznej wysokości 3.699.000 zł (po 739.800 zł dla Stowarzyszenia w Rakoniewicach w każdym z trzech lat oraz 443.880 zł w 2010 r. i po 517.860 zł na lata 2011-2012 dla Stowarzyszenia w Grodzisku Wielkopolskim). Środki powiatu grodziskiego przeznaczone na dofinansowanie działalności warsztatów w tym okresie wynosiły łącznie 411.000 zł (246.000 zł dla Stowarzyszenia w Rakoniewicach i 164.400 zł dla Stowarzyszenia w Grodzisku Wielkopolskim).

3. Centrum, zgodnie z art. 10b ust. 6a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁵ (dalej „ustawa o rehabilitacji”), przeprowadzało corocznie w latach 2010-2012 (do 31 marca), kontrole działalności warsztatów terapii zajęciowej prowadzonych przez Stowarzyszenia. Zakres kontroli obejmował zagadnienia wskazane w § 22 ust. 2 rozporządzenia. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, PCPR skierował do jednostki prowadzącej warsztaty w Rakoniewicach - w terminie wskazanym w § 22 ust. 4 rozporządzenia – pisemną informację o wynikach kontroli. PCPR otrzymało od Stowarzyszenia powiadomienie o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych. W warsztacie w Grodzisku Wielkopolskim PCPR nieprawidłowości nie stwierdziło.

Kontrole działalności warsztatów PCPR prowadziło nierzetelnie. Kontrola NIK przeprowadzona w Stowarzyszeniu w Rakoniewicach⁶ wykazała nieprawidłowości, których nie wykazały kontrole przeprowadzone przez Centrum. Z ustaleń kontroli NIK wynika m. in. że prowadzony przez Stowarzyszenie warsztat działał na podstawie regulaminu organizacyjnego, który nie został zatwierdzony w sposób określony w § 9 rozporządzenia. Uczestnikami warsztatu (w latach 2010-2012, do 31 marca) były dwie osoby⁷, które w dniu przyjęcia (w latach 2006-2011) nie posiadały orzeczenia ustalającego stopień niepełnosprawności oraz cztery osoby⁸, które posiadały orzeczenie, jednak bez wskazania uczestnictwa w terapii zajęciowej. Osoby te nie spełniały tym samym kryterium przyjęcia, wskazanego w regulaminie organizacyjnym warsztatu. Uczestnikami warsztatu pozostawały również dwie osoby, które przez okres odpowiednio 18 i 58 dni, nie miały aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Do dnia zakończenia kontroli NIK, wymaganego orzeczenia ze wskazaniem uczestnictwa w terapii zajęciowej nadal nie posiadały dwie osoby.

W skład rady programowej warsztatu nie wychodził psycholog, co było niezgodne z art. 10a ust. 4 ustawy o rehabilitacji. Ponadto, opracowywane przez radę programową indywidualne programy rehabilitacji uczestników były niekompletne i nie zawierały elementów wskazanych w art. 10a ust. 3 ustawy o rehabilitacji. Rada programowa warsztatu nie wywiązała się również z wynikającego z art. 10a ust. 5 ustawy o rehabilitacji, obowiązku dokonania, nie rzadziej niż co trzy lata, kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu. Tym samym rada nie zajmowała stanowiska w kwestii osiągniętych przez uczestników warsztatu postępów w rehabilitacji. Umowy o pracę z pracownikami warsztatu podpisywał kierownik warsztatu, który nie posiadał formalnego upoważnienia występowania w imieniu Stowarzyszenia.

NIK zwraca uwagę, że prowadzące warsztat terapii zajęciowej Stowarzyszenie, wraz z rocznymi sprawozdaniami z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych w latach 2010 i 2011, przekazało PCPR dane osobowe uczestników warsztatu. Udostępnienie danych osobowych uczestników

³ Umowy powiatu grodziskiego ze Stowarzyszeniami (w Grodzisku Wielkopolskim i w Rakoniewicach) zawarte w dniach: 15 stycznia 2010 r. i 31 grudnia 2010 r.

⁴ Aneksy do umów ze Stowarzyszeniami w Grodzisku Wielkopolskim i w Rakoniewicach, powiat zawierał w dniach: 26 stycznia 2011 r. i 25 października 2011 r.

⁵ Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.

⁶ Ustalenia kontroli NIK przeprowadzonej w dniach od 14 maja 2012 r. do 20 czerwca 2012 r.; protokół kontroli Stowarzyszenia podpisany przez Prezes Stowarzyszenia w dniu 26 czerwca 2012 r.

⁷ Jedna osoba nie posiadała orzeczenia przez sześć miesięcy, a jedna przez dwa lata i sześć miesięcy (licząc od miesiąca przyjęcia do warsztatu).

⁸ Orzeczenie bez wskazania dotyczącego uczestnictwa w terapii zajęciowej osoby te posiadały przez: jeden, siedem, osiem i 54 miesięcy (licząc od miesiąca przyjęcia do warsztatu).

warsztatu, w tym informacji o stanie ich zdrowia, było niezgodne z postanowieniami art. 27 ust. 1 i art. 51 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych⁹. Dane o stanie zdrowia są danymi osobowymi szczególnie chronionymi. W sprawozdaniu, informacje te powinny być zatem ograniczone do liczby uczestników oraz stopnia i rodzaju ich niepełnosprawności (§ 21 ust. 2 pkt 2 lit. „a” rozporządzenia). PCPR, jako jednostka sprawująca nadzór nad działalnością warsztatu, powinna podjąć działania w celu dostosowania treści składanych przez Stowarzyszenie sprawozdań jedynie do tych wskazanych w § 21 ust. 2 rozporządzenia.

4. PCPR, realizując dyspozycję § 21 ust. 3 rozporządzenia, każdego roku dokonało oceny działalności warsztatu. Oceny te były nierzetelne, dokonano ich bowiem na podstawie niekompletnych sprawozdań z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych przez Stowarzyszenia. PCPR nie podjęła żadnych działań w celu pozyskania kompletnych sprawozdań z działalności warsztatów.

Stosując się do dyspozycji art. 35c ustawy o rehabilitacji, PCPR przedstawiło Prezesowi Zarządu Funduszu sprawozdania rzeczowo-finansowe o zrealizowanych, w latach 2010-2011, zadaniach z otrzymanych z Funduszu środków, w tym środków przeznaczonych na dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o zapewnienie należytego nadzoru nad działalnością warsztatów terapii zajęciowej, w tym kontroli w zakresie działalności rady programowej, rzetelności składanych przez jednostki prowadzące sprawozdań oraz ochrony danych osobowych uczestników warsztatów.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

⁹ Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.